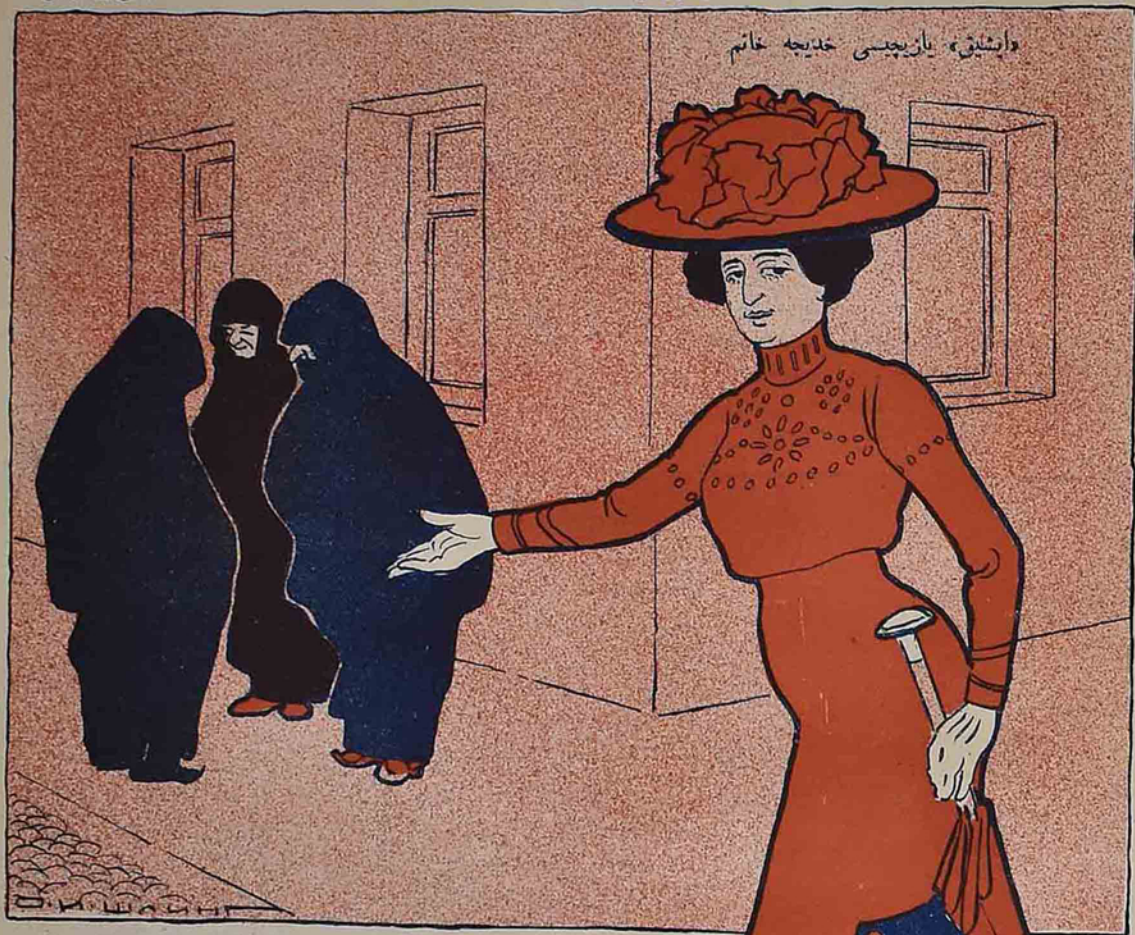

ملا فضل الدين

№18. Цѣна 12 к. **МОЛЛА НАСРЕДИНЪ** قىمتى ۱۲ قېك ۱۸

Литог. С. Быхова

خديجه خانم -- باخ، مسلمان خانملارى بيله خىستلى و ناموسلى اولماليدور.

۵۰۳۰

آدریس: قلیس، داویدوف کوچی لمره ۲۴.

Тифлис, Давидовская №24.

Редакция журнала „МОЛЛА-НАСРЕДДИНЪ“

تلگرام ایچون آدریس: قلیس، ملا نصرالدینه.

Тифлис, „Молла-насреддинъ“

اعلان قیمتی: یطبت ایله قباک صحیفه سطر

۱۰ قباک، دال صحیفه ۷ قباک-آدریس ده-گیشک

حق ۳ دانه یدی قباک مارقدرد.

قافزاده و روسیده: ۱۲ آبلنی - ۵ منات

۶ آبلنی - ۳ منات

۳ آبلنی - ۱ منات ۶۰ قباک

اجنبی ملکتلدرد: ۱۲ آبلنی - ۶ منات

۶ آبلنی - ۴ منات

تک نسخی اداره مزده ۱۰ قباک.

اورگه شهرلده ۱۲ قباک.

ادبیات

نه گناهی واردی بو یازینک
عرفاده قدر دان دگل
بو دین حدینه و روتیه
قولاغین ویروب ایننان دگل
کیشیک که یازدینی سوزلری
یری دیلی دوزدی یالان دگل
بیله لکده او اوتاتور چرا
بو نظیره دن او نظیره دن

بیله بر وجود مبارک
نه احترامی بیله نه سون ؟
بیله بر مجاهد ممدنک
نه زورنالا عکسی سالتامسون ؟
بر آدام که مدخله قدخله
یوزینک حیاسی سبلنه سون

لیجه قبحه ایسر اکتفا
بو نظیره دن او نظیره دن
او نظیره دن بو نظیره دن
(جووه لالاغی بک)

هله هارداسان، اوسانور هارا
بو نظیره دن او نظیره دن

یازاجاق نسدر توانی وار
دیهلک عیوبی ملتک
سوغه چک کنارده گوشه ده
عرفالین بو جسامتک
بیله عالمک، بیله شاعرک
نه کشف ایدرله قباحین

یازیلیر هیبت قوشا قوشا
بو نظیره دن او نظیره دن

او سبيله غیظه گلوب مدام
ره علم معارفی سد ایسر
اینانک یرنه بو بی نوا
قریشور تجاوز حد ایسر
چخیر عرش منبره هر زمان
غازیقی و زورنالی رد ایسر
ایدیور تلاش که قورتارا
بو نظیره دن او نظیره دن

نیجه چاکر اوسانمیر ای خدا
بو نظیره دن او نظیره دن
نده کیم یازانلار ایدر حیا
بو نظیره دن او نظیره دن

اونک ارچه نظمده تترده
اوزینک مهارت تامی وار
گیت ارخو شکوفنی سیر ایله
لیجه گور لطیف کلامی وار
بیله طبعله بو «تالانت» ایله
یازینک نه قرب مقامی وار

اریور سوموکلری دایما
بو نظیره دن او نظیره دن

ناپا بیلیمور بو زمانده
سوزینی درست قالان، یازیر
هارا گوندریر چاپ ایدیلیمور
نه که آشکار نهان یازیر
بوراخویدی شغلای کارینی
ها غزل یازیر، ها فلان یازیر

ایشیق

ملا عی!

نبچه ایلدیر ژورنال یازیرسان؛ زحمت چکوب ساققال آغاردری سان. لاکن یازیلارکجه، باخاند، دیمک اولار که، تازه هیسج بر زاد اوگرتمه مین! گنه کهنه ملا، کهنه ملک! اما، باخ، ییزیم باکوده چخوب، بوئون عالم اسلامی ایشیقاندیران مبارک «ایشیق» زورقالنه باخ، ژورنالک باش مقاله چیس «بوخاری باشلی» خانمه که اوزی چادرالی اولا اوله، هیچ بویوک بر مکتبه اوخومبالاوخومبا، اوروس زاقونلارنک هابینسی ازیردن ییلیر، هم، ییلدیگی نه پاخل مالار کیمی گیزلنیر، هر کس خیر و منفعت گوتورسون دیه، ایشیق ۱۳ مجی نومره سینک ۲ مجی صحیفه نه اینجی کیمی دوزوب، میدانه قویور.

دوغروسی، الله ویرنده، کیمک قزی سن؟ هاردا اوخومین؟ دیبر، ویرنده ویریر، ایله در ها: آلهه کیم قاریه ییلر؟ او عادلدر، او کیف مایشا در. نه جور کفی ایتره، ایله ایلر: ایتمه دینگی بر آنده هم آدواقات، هم یازیچی، هم حاکم ایلر. ایتمه دینگی، اگ برنجی عالمه اوله، سرگردان قویار. اودر که هیسج گمان ایتمه دینگی یردن، آله «بوخاری باشلی»، هم باشی له چکلی آدواقات بنیردی.

آروا، اما، آدواقات ها! یازیلارنی اوخوده اوزوگنده مات قال. باخ، ۱۳ مجی نومره نه بو یورور:

«دوغری در، کتاب اهلی آلهه شریعت اذن ویریر، لکن بو شرطیه که اولادی اسلامه باقی قالا. روس قانونی بو یورور: «هیچ بر ملت، حتی یهودی اسلامی قبول ایده ییلمز. هر کس عیسویلیکدن چخوب اسلامی قبول ایته، جزای قانورقادر. اوزگه طایفه خانملاردان دوغولان اولاد اسلامده قالا ییلمز. پس، بيله اولان وقتنه، هیچ وقت اهل کنا بلری آلاق ممکن دگل. بولاردان توروین اولاده ولد زنادرله».

برده ۱۴ مجی نومره فی اوخو. باخ، باشه یازدینی «آجیق مکتوب» نه دیور:

«ایندی یه کیمی هانسی کیشیز که خارجدن شریعت اسلام اوزره و قانونه موافق متاهل اولوبلار، اونلار موافق شریعت و انسانیت بر ایش گور ویدرله».

ملا عی! دها بو ناپاجانی اوزک باشا دوش!

ییزیم آدواقاتک هنری یالقر بومی؟ خیر، یری گلنده حاکم لک و «غاربالدی» لکده ایلر. باخ، نه دیور:

«پیشورلیرمزدن نما ایتمه دینک که اوزگه مایشلردن قز آلان مسلمانلار ایله علاقه لرنی بالره کونلر. . . .»

ملا! دها، بوندان سورا، حریت وجدان دان، «لا کراه فی الدین» دن؛ آزادی معامله دن دانشما، یوخا، «ایشیق» اداره سی مفتی اندی یه بو یورار که سندن علاقه نی کسون. باخ، نه دیورم: علوم اجتماعیه و روحانیه دن خبردار یله خانمه! نه دیوم، ملنک اصل تنزل و انحطاط جاده لرینی ترتیب ایروب گوسنر یله آدواقاته! آدم اوخویاندا، یله اوخومالیر.

ملا! دینیزلر نه دیورلر نه دیورلر: الله کرامت و معجزه نک هابینسی ییز مسلمانلاره بخش ایلیوب. بلی، بخش ایلیوب که یوزی آجیق روس آرواقلاری بر تلغرافده اوخویا ییلیرلر، اما، ایوندن چوله چخسان، چادر آلتنه اسیر قالان مسلمان آروادی، عده نه اینک روسلاری، حتی فرنگاری ده کچیرلر.

اینانمیرسان، ایشیق ۱۲ مجی نومره سنده «بولدا گوردیگم» مقاله سین اوخو. اوخو، گور که، او چادرالی مسلمان خانمی نکل بلبل کیمی فرنگجه دانشما «معجز» دگلده ندر؟ سن، هی، ایگه قلم آلوب، مسلمان آرواقلار نه ریشته اید.

یرسن. دها دیبرس ک:

زیر چادرای گمان میر که خالیست

شاید که سیرکه یت خفته باشد

«ایگه»

✽ تلغراف خبرلری ✽

مشهد — بادکوبه اهلی شیروان جاعتی ایله متفق القول اولوب قارا باغلبارک آجیغه بر دارالتنون آجیدیلار. حاجی میر عبدالعلی آغا شکی دن اوز اربانتدن اذن آلوب الی مین تومن اعانه ویردی.

خان کندی — بر قنر مشه دی نکل ۲۳ ایلدر که اولادی اولموردی: سورا ۱۲ یاشنده بر قز آلدی، بو دفعه ییچاره کیشی الله ایله اوز آراسته عهد ایلدی که الله بوکا بر اولاد کرامت ایله سون، بودا عوضنه ایچگی و قوماری تویه ایله سون.

باطوم — مای آتک اولنده باطومه طرابزونلی باشم اقدی یتش یاشلنیک و قرخ ایل قومار بازلق و اوشاق بازلنیک شرفه بویوک بر شایفت ویردی. شایفت مجلسنه بولنان وجود محترم لردن تبریزی مشه دی محمد سفر آغا، شکلی کربلای حین آغا، ایروانی بر قهوجی آغا، بر نیجه دانه حمامچی اوستا باشلردن و طرابزونلی ذکور اقدی تاجر باشی حاضر ایلیر.

نخجوان — دونی جلدانان گلن ماشین ایله بر ایرانی گلوب، واقوندا قلیان چکمک قدغن اولدیندن، واغزالک قباغنه جومه لوب قلیان چکدیککی خالده جاندارمالار اونی بد افکار حساب ایدوب دردست ایندیلر؛ یله روایت ایلیورلر که همان ایرانی نکل چکدیککی قلیان دگلش، بلکه ایراندا تازه احتراق اولونش بر جور اجزای ناریه ایش که همان او ایرانی دشمنچیک سینه نخجوانی داغیشماق اینتورمش.

بوگون سرعت قطار یله حاجی ملا حسن حکیم باشی ینکجه محالرنه عازم اولدی. یله دانشورلار که گویا او محالارک حبوا نلارینده ناخوشلق وار.

✽ آجیقان ✽

«تحفة المجالس» کتآبده یازیلوب که زیارته گیشک انسانک اوزیله دگل، قمت ایلدر، یعنی کیمه قمتدر، امام اونی چاغیرا جاق، کیمه که قمت دگل، جانی چخده، زیارته جاتا ییللمه چکدر. کتآب صاحبندن توقع ایدیریک که ییزی باغیشلاسون، بو آز

اوتتير

— بالام! نيه موسورمان قزلاريني ايورلده قويوب اوروس قزي ساغليورسكوز?

— خالا! بس نيجه ايليك موسورمان قزي آلتاغه لاپ

اسكيكي مين منات پول لازمدر، او پولی يغانا كيی مينيكي منه ده كر .

اوتتير

قابلاي! بو آي گورمن نه اوزنه باغارلار?

— يله ايشيشتم كه گوزل اوشاق اوزنه باغارلار

سهوی وار: زیارتہ گیتنگک بر اصولیہ وارد، کہ عبارت اولوں «آجیقان» گیتنگکن.

بولی من بو یاخون وقتلردہ بیلشم. احوالات بو قرارایله در: «قورت قاپان» کندیدہ بر الله بندہ سی وار، آدی مشہدی عبداللہ در، همین مشہدی عبداللہ بر کاسب آدامدر، متعہ کریبج کملک در. قشہ مگا بر نیچہ مین کریبج لازم اولدی. مشہدی عبداللہ نان دانشیق کہ بایرامان اون گون گیدن سورا گلگون یزیم حیاطلہ کریبجی کسون. سورا ایشیندیم کہ مشہدی عبداللہ گیدوب مشہد زیارتہ، بو گونلردہ دیدیلر کہ مشہدی عبداللہ زیا رتنن فایدوب، آدام گوندریم کہ اوستانی جاغوسونلار گلوب کریبجی کسون. گوندریلن آدام جواب گنوردی کہ مشہدی عبداللہ گہ گیدوب مشہد زیارتہ. من ایٹلایم. چونکہ بورحتلگک اوغلی آخر زیارتدن تازہ گلشدی. من اوزوم گبتدیم کہ گوروم نہ ایشدر و مشہدی عبداللہ قارداشی مشہدی رمضانہ راست گلدیم و ایتک حقیقتی اورگتدیم.

معلوم اولدی کہ مشہدی عبداللہ بو دفعہ محض آجیقان زیارتہ گیدوب، سببہ بو اولوب کہ زیارتدن فایدوب گلندن سورا، مشہدی کم اعتقاد معلم میرزا جلیلہ راست گلوب. میرزا باشلوب مشہدی عبداللہ نی مذمت ایلمگہ کہ: «سن نہ ایلدیوردک مشہدی اولا اولا زیارتہ گیتنگی. و کاسب آدام اولا اولا، اولادیگک و عبا لکک روزیبنی ایران تاموزنلارینہ سبیردک؟ قوجوم مشہدی عبداللہ بو مننک قباغندہ معلم میرزا جلیلہ جواب ویروب کہ: «سن کہ ییلہ دیبورسن، مندہ آجیقان گیتہ گبتدیم گم زیارتہ، دیدیدی، اوج گونمن سورا گبتدیدی.

«هردم خیال»

نوحی دن

نوحی شاعرلریندن برسی نوحی شهریک معارفی تدقیق ایدرکن سویلمش اولدینی بر بیت جوخ قبل قالہ سبب اولمشدر. بضیلر دیبورلر کہ شاعر اوردا معما دیبوب، بضیلرینہ دیبورلر کہ خیرہ، هوایی بر سوزدر عقلنہ گلوب دیبوب. غرض یازوب اداردن خواهش اولونور کہ بو ایشی حل ایلمکک گورمک شاعریمک خیالی نہ ایش. بیتہ بودر:

بر ملنک کہ نوری اولا دیتہ دلیل

جانسون ہرانیہ دخی بی چارمنک جلیل

ادارہ دن: ماٹالہ، ماٹالہ! الله جیب غرتہ اولان نوخیبلری یرک گوگک بلالریندن حفظ ایلمسون.

زنگلان

منیم بر ایرمنی رفیق وار، آدی اوستا کریکوردی، اوزیدہ دولگارد، قایی آقوشقا قایرار، قایی نک برنی آلتی مٹانہ قایریر، آقوشقانی ایکی مٹانہ، اوزیدہ ککندی بر آدامدر، نہ درس اوخویوب، ندہ شهر گوروب، بونک ایله ییلہ دنیادہ ایرمنی ایله ملمانہ قنوت قویماز، ایرمنیہ آقوشقانی ایکی مٹانہ قایریر، ملمانہ ندہ.

منیم گہ بر ایرمنی رفیقہ وار، آدی قارخ - توروخ در، اوزیدہ گتجہ حکیم باشی در، یعنی گتجہ غورنیاسندہ اولان جمیع حکیملرک باشلارینک صاحبی در. جوان حکیملر اوزلرینہ یی اختارندہ گلبرلر جناب حکیم باشی دان قوللوق ایستورلر.

قارخ-توروخ جنابلی قباغہ عریضہ صاحبندن سوروشور کہ نہ ملتسن؟ جوان اگر ایرمنی ایہ، حکیم باشی سووینہ - سووینہ ال اوزادیر و بر قوللوق عوضہ ایکی قوللوق ویریر.

ایله کہ جوان حکیم دبدی: «من روسم یا اینلہ ملمانہ»، حکیم باشی اوزینی توروشودوب ییلہ جواب ویریر: «گل سنی گو ندریم زنگلانہ». جوان راضی اولور، چونکہ ییلمبر کہ زنگلان ندر، سورا خبر توتور کہ زنگلان زنگتور محالندہ ایله نا مروت یردر کہ سیرہ گیدنلری اورایہ گوندرسن، پادشاهہ عریضہ ویررلر.

قارخ-توروخدہ ایرمنی در، یزیم اوستا کریکوردہ ایرمنی در. آتجاق بولارک ایکی قنوتی وار: بری بودر کہ قارخ-توروخ جنابلی دارالفنون قورتاروب، اما اوستا کریکور آدینی گوج ایله یازیر، بر قنوتلری دہ بودر کہ اوستا کریکور ملمانیہ آدام حساب ایلپور، ایرمنی دہ، اما حکیم باشی حضرتلری ایرمنی ملتندن سوایی گتجہ قویرنیاسندہ غیر ملتندن اولان حکیم لرہ «خودہ ویرمیر. بلشہ بودا دارالفنونک خاصیتنددر.

«لاغلی»

ایضا باکودہ غلاسنی سہ چگی سنہ:

دومدا غلاسنی اولماغا قانما قانش آدام گلوب
گرچہ گلوسیدیلر ولی حاللاری جوخ یامان گلوب

میرزہ ایوان، کیچل داود ہم او جناب ہایرایت
ہم او فقیر جعفر اوف دیدہ سی خون فشان گلوب

جوخلی حریف نا خلف اسملری گرک دگل
طولانا - طولانا باخک یاخشی قبیج اوبندان گلوب

سن او دنگہ باخگلن گریہ مثال شیر تک
ہویانا - ہویانا نیجہ پاساغا بر سیجان گلوب

نیچہ نفر شاقالی لر ہر بری بر خیال ایلن
یغلرینی جکوب دوروب رستم پهلوان گلوب

بر باخک ای عزیزلیم بو باکو روزگارینہ
آلما ساتان، یش ساتان یاخشی سوغان ساتان گلوب

دانما سن بو سوزلری زمانہ نک وضعی دگل
گول یرینہ غفری گور نیشینی جوخ جالان گلوب

دوما زاتنہ بر مهم مطلب اگر دافلاذ اولا
او سوزلرک جملہ یاخشی یامان قویان گلوب

جوخلاری وار باشماق ایله اوزلری خسر سواردر
«شوالار» سوین گنورمگہ گور نیچہ یول تاپان گلوب

من نہ دیوم آداملارک قبلری سورنی تک
اوخشامبور بر برینہ دیلرینہ یالان گلوب

کندده ملا محمد باقر آخوند کسبلن کسبلن لاره تازه تاقا یازمشر:
(۱) کاتب آدامارک کینک قیمی ۴ مائ ۴۴ قک پولدره
۲۰ گرونسکه قند در دانه آغ عرفچین، بر دانه کوفک و بر
دانه قلعدان قایی.

(۲) مبانه آدام اولسا، ۷ مائ ۷۷ قک پول، بر پوت قند
ایرانی، بر توپ عمالمق تزیف، بر دانه شلوار باغی و بر
جوت ایپ جوراب.

(۳) دولتی آدام اولسا، ۱۵ مائ ۱۵ قک پول، اوج کلمه
قند ایرانی، بر ماهوت دون، بر جوت کفش مرندی و بر دانه
گوش قلیان باشی واجیاست.

هر که آمد عماله نو ساخت

رفت کلا به محمد باقر پرداخت

امضا: منغ - منغ

مدیر و باش محرر: جلیل محمد قلی زاده.

خسته شاعریمز ایچون اغانه گوندنر محترم اشخاص
آدلاری و اغانه لرنک قدری:

لنگراندان ضیاء مکتبک معلی اسحاق محسن زاده ۳ مائ
عشق آبادان سلمان عگروف جنابری واسطه سیله یتن پول:
حاجی اسدالله ابراهیموف ۵ م.
آغا محمد حبیب اربابوف ۵ م.
آغا بک حسن بگوف ۵ م.
مبرزه محمود علییوف ۵ م.
سلمان عگروف ۱۰ م.
محمد آغا کاشانکی ۳ م.
خانلار بک آغابوف ۳ م.
حبیب باقروف ۳ م.
دوققور میرزا قی خان ۳ م.
نصرائه قی یوف ۳ م.
مبرزه علی اکبر حاجی علی بگوف کرمانی ۳ م.
مبرزه جعفر نمازی ۳ م.

جملانی ۵۳ مائ

۱۴ مای ده گوندربلوف شماخی ده حاجی عبدالرحیم صدوف جنابری نه ۵۳ مائ

داردردن اعلان

محترم مشترکیریمزه معلوم ایدریک که آبونسه لری چاتیماقده
تیزلک ایله اداره مزه خبر ویرسونلر. آبونسه لرنک نمره سنی ده یازسونلار.

غریبلرک باکولییه دومدا دیون نه خبری وار؟
یرلی آدام گسک بیزه حالسزه یانان گلوب
من دیورم بو دستنک یاختیسی وار، یامانی وار
هر کیشی اوز وظیفه سین بیلگه گور حاجان گلوب
ایکی عزیز محترم آدلارنک یاریسی حاجی
میدانی یوش گورن کیمی مجلسه یومبالان گلوب
الحضر اول وجوددن تولسی کیمی دیشک دیشک
نون سونی هر گنجه گزوب طویوقلاری بوغان گلوب
قوردا گلکند آئی دایی شیره گلکند آئی آغا
خاقه گلکند آئی هارای هر یانا هیق قاتنان گلوب
چوخلیجه نا خلف لری السده توتوب مهار ایله
شاهد قولی لر اینساندیلار چوخلی یالان بالان گلوب
تازه هولیلر هامی کامل اشتها ایله
جمده گه جانور کیمی گور نیجه قابلانان گلوب
آخسارالمر مختصر اشته گوریکدی محاصل
شارلار اولوب تمام قارا الی نفر سالیان گلوب
دورت کره دوققوزک عمی ایکی دخی اوسته گل
جمله وفات ایندوب اودم یاسه روضه خان گلوب
برده آچار بوجوقه نک خاص نرانش ده لاسکی
یورغایریش، یوگورمه یورت میدان آت چاپان گلوب
امضا: سبه شاعر

در بندده تازه اصول

جوخ زماندان بیری اولولریزک نماز، اوروج کفارلرنی
ویرمگه بر مستحق آدام تاپا بیلبردیک. ایندی جوخ شکر اولسون
که جناب خلیفک اوف بورایه قاضی تعین اولوناندان سورا، بو
جناب جوخ زحمت چکوب و بوتون کتابلاری آختاروب کفارنک
مستحق اولان یرلرنی تاپوب، بو مشگل مسئله نی حل اینمشدر:
(۱) آدی ملا اولورسه یارار، یتیم اولورسه اولاراده یارار، آنجاق
ایکی پای ملالاره بر پای یتیمه اوله یاراماز. اگر بو مسئله نک
حقیقتی بیلک ایستین وارسه، حوراقی نام قرینه نک کتب خانه سه
مراجعت ایله سون، یوخا باشقه برده تاپیلماز.

امضا: قاپو دالبدن باخان

کسین کسمک تاقاسی

مای آینک ۳ مجی گونی اوردوباد اوچاسنقاسقده وتد آدلی

مهم اعلان: غراموفون قومپانیاسینک تجارت ایوی، ق. س. داویدوف و قومپانیایه.

فلاوینسکی کوچده سابرانیانک آلتند.

ТОРГОВЫЙ ДОМЪ КО ГРАММОФОНЪ Г. С. ДАВИДОВА И КО
Годовинский проспектъ, подъ Тифлисскимъ собраниемъ

محترم آلیجی لره خبر ویریریک که کسین فیورالک ایگرمی سندن جبارک، مشهدی محمدک، مجیدک و باقرانک ۳ مائلق
یلاستیققلاری ساتیلور ۲ مانه. هالاک، مشهدی غبارک، محمد قلی نک و غیرلرنک ۲ مائلق یلاستیققلاری ساتیلور ۱ مائلق یازم.

آی خان! اولارک کتابی آلورسان اولاراکه کاب ویره لرله باغشیمی بودر که بر اوروسا دیگن مکتبی باغلاسون